

20 23

Innhold

DEL 1 Leieren har ordet	4	DEL 4 Styring og kontroll i verksemda	28
		Status og tiltak innanfor styring og kontroll	28
DEL 2 Introduksjon til verksemda og hovudtal	6	Saker frå riksrevisjonen og EOS-utvalet	28
Dette er Nasjonalt tryggingorgan	6	Andre forhold	29
Organisasjon og leiing	6	Fellesføringar og andre krav frå regjeringa	29
Utvalde hovudtal 2023	8		
		DEL 5 Vurdering av framtidsutsikter	30
DEL 3 Aktivitetar og resultat i 2023	10	DEL 6 Årsrekneskap	32
Hovudutfordringar og mål for 2023	10	Formål	32
MÅL 1 Verksemdar i forsvarssektoren og på sivil side har nødvendig risiko- og situasjonsforståing og utøver god tryggleiksstyring	12	Stadfesting	32
MÅL 2 Verksemdar i forsvarssektoren og på sivil side har motstandskraft mot tryggleikstruande hendingar	16	Vurderingar av vesentlege forhold	32
MÅL 3 Trussel- og tryggleiksinformasjon skal delast til rett tid og vere tilgjengeleg	18	Tilleggsopplysningar	33
MÅL 4 Kryptosystem, romtenester og rominfrastruktur er tilpassa den digitale transformasjonen og bidreg til nasjonal tryggleik	21	Prinsippnote til årsrekneskapen	34
MÅL 5 Tryggleiksklareringsprosessen skal gjennomførast med høg kvalitet og likebehandling	22	Løyvingsrapporteringa	34
MÅL 6 NSM har forbetra evna til å avdekkje, analysere og handtere alvorlege digitale tryggleikstruande hendingar	24	Artskontorapporteringa	35
MÅL 7 nsm gir rettidig og relevant støtte av forsvaret i heile krisespekteret	26	Oppstilling av løyvingsrapporteringa 31.12.2023	37
		NOTE A: Forklaring av samla tildeling, utgifter	38
		NOTE B: Forklaring til brukte fullmakter og berekning av mogleg overførbart beløp til neste år	38
		Mottekne belastingsfullmakter	38
		Fullmakt til å overskride driftsløyvingar mot tilsvarande meirinntekter	38
		Mogleg overførbart beløp	39
		Artskontooppstillinga	40
		Notar 1–8	42

DEL 1

Leiaren har ordet

Krig i Europa og ein krevjande tryggingpolitisk situasjon var definerande for arbeidet i NSM i 2023. Hovudoppgåva vår er å betre evna Noreg har til å verne seg mot spionasje, sabotasje, terror og samansette truslar. Trass i at både NSM og norske verksemder har oppnådd mykje med det nasjonale tryggingarbeidet i 2023, ser vi at gapet mellom aktiviteten til trusselaktørane og tryggingarbeidet blir større.

Vi la fram vårt syn på dei nasjonale tryggingutfordringane fram mot 2030 i det tryggingfaglege rådet vårt våren 2023. Rådet er eitt av fleire bidrag inn til igangverande planprosessar i justis-, beredskaps- og forsvarssektoren. Dei årlege ugraderte rapportane Risiko 2023 og Nasjonalt digitalt risikobilde 2023 blei gitt ut i høvesvis februar og oktober. Rapportane gir styresmakter, verksemder og enkeltpersonar tilrådingar om korleis dei på best mogleg måte kan handtere dei komplekse tryggingutfordringane vi står overfor.

Cyberangrep er blitt kvardagskost. Det er ikkje lenger eit spørsmål om du blir ramma, men når. Det stiller krav til norske verksemder. Informasjonsdeling, rådgiving og ei rekkje nye partnerar i partnerprogrammet vårt har vore viktig for evna Nasjonalt cybertryggingssenter har til å førebyggje og handtere hendingar.

Dei tekniske føresetnadene for å avdekkje uønskt cyberverksemd har auka, både gjennom utbygging av varslingsystemet for digital infrastruktur og gjennom nye kapabilitetar utvikla for Cyberforsvaret.

Kunnskap om utfordringane som kryptologifaget møter i framtida, er svært viktig. Kappløpet om teknologiovertaket er avgjerande for evna vår til å verne dei viktigaste hemmelegheitene og verdiane våre. I oktober opna senter for anvend kryptologi på Fornebu, eit samlingspunkt for ulike fagmiljø innanfor kryptologi.

NSM har gitt omfattande støtte til regelverksutvikling og lovarbeid, til dømes til EUs direktiv for nettverks- og informasjonstrygging, NIS-direktivet. Tilsvarande har vi førebudd oss på å sikre myndighetsroller og rådgivingsoppgåver etter direktiva.

Det viktige arbeidet med nasjonal verdikartlegging har vore høgt prioritert, og det har vore tett dialog med departementa om operasjonalisering av grunnleggjande nasjonale funksjonar. I 2023 er det blitt peikt ut fleire skjermingsverdige verdier.

Vi har gjennomført fleire titals tilsyn med verksemder som er underlagde trygginglova. I tillegg har vi gjennomført tekniske tryggingundersøkingar og inntrengingstestar og gitt ut kontrollmeldingar for relevante sektorar. Aktivitetane gir innsikt i dei sårbare punkta til verksemdene, som igjen gir eit betre kunnskapsgrunnlag for nasjonal tryggleik.

NSM etablerte eit eige fagområde for å motverke påverking og desinformasjon i 2023. Den viktigaste motstandskrafta vår mot påverking og desinformasjon er ei utdanna og kritisk tenkjande befolkning, redaktørstyrte medium og demokratiet vårt. Likevel ser vi at påverking vil representere eit viktig tryggingdomene for oss i åra som kjem. Dette var òg tema under årets tryggingkonferanse, som nok ein gong hadde deltakarrekord.

Auka kunnskap om truslar, verdier, sårbarheiter og tiltak vil føre til ei sikrere framtid. Undervisninga til NSM er etterspurd, og foredraga våre er framleis populære. Fagformidling gjennom mediasaker og våre eigne podkastar låg på tidenes høgaste nivå i 2023.

Nasjonalt cybertryggingssenter flytta til Fornebu hausten 2023. Her har vi ytt hjelp ved og koordinert og handtert ei rekkje alvorlege cyberangrep. Ei hending som kravde mykje merksemd frå NSM i 2023, var cyberangrepet mot Service- og tryggingorganisasjonen til departementa (DSS), som ramma tolv departement og dermed kjernen i forvaltninga.

NSM fekk ei ekstraordinær utfordring i året som gjekk: vår eigen økonomi. Den aukande oppdragsmengda gav oss betydelege tilleggsmidlar i Ukraina-proposisjonen. Samtidig forplikta NSM seg utover eigne rammes. Auken av faste driftsutgifter utan budsjettdekning gjorde at det var heilt nødvendig med utgiftskutt. Dette har særleg ramma evna vår til å støtte Forsvaret i vekst. Tidleg i november blei det kjent at NSM, i strid med regelverket, hadde teke opp eit lån på 200 millionar kroner. Det resulterte i at den dåverande direktøren bad om å få fråtre stillinga si omgåande den 8. desember.

Lars Christian Aamodt

Lars Christian Aamodt
Direktør

Trass i forvaltningsutfordringane har vi klart å halde fram med å fokusere på samfunnsoppgøret vårt. Fagavdelingane våre har levert ei rekkje bidrag til den nasjonale tryggleiken. Det har vore stor etterspurnad etter tenestene våre frå både militær og sivil sektor. Det har generert eit høgt aktivitetsnivå.

Det er ingen tvil om at vi må vere førebudde på at den tryggingpolitisk situasjonen vi står i, kan bli verre. Krig, konflikter og rivalisering får konsekvensar. Det blir endå viktigare å verne verdiane våre. Vi må identifisere og lukke sårbarheiter.

Noreg er eit stadig meir robust og motstandsdyktig samfunn. Dette må ikkje bli ei kvilepute, men det er eit svært godt utgangspunkt for å handtere dagens og morgondagens tryggingutfordringar.

Kolsås, 15. mars 2023

DEL 2

Introduksjon til verksemda og hovudtal

Dette er Nasjonalt tryggingsorgan

Nasjonalt tryggingsorgan (NSM) er direktoratet for nasjonal førebyggjande tryggleik i Noreg.

Hovudoppgåva til tenesta er å betre den evna Noreg har til å verne seg mot spionasje, sabotasje, terror og samansette truslar. Gjennom rådgiving, kontrollaktivitetar, tilsyn, testing og forskning bidreg NSM til at verksemdar sikrar sivil og militær informasjon, system, objekt og infrastruktur som påverkar nasjonal tryggleik.

NSM er ansvarleg for eit nasjonalt varslingsystem (VDI) som skal avdekkje og varsle om cyberoperasjonar mot digital infrastruktur. NSM har i tillegg eit nasjonalt ansvar for å koordinere handteringa av alvorlege cyberoperasjonar.

NSM utøver ansvaret sitt som tryggingsorgan etter *lov om nasjonal trygging* (tryggingslova) med forskrifter, *lov om oppfinningar av betydning for rikets forsvar*, *forskrift om kontroll med informasjon innhenta av luftborne sensorar* og anna relevant regelverk som gjeld for offentlege verksemdar.

NSM samarbeider med departementa, ei rekkje ulike sektorstyresmakter og aktørar som Politiets tryggingsteneste (PST), Etterretningstenesta (E-tenesta), Kripos, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) og Digitaliseringsdirektoratet (Digdir). Andre viktige samarbeidspartar i sektorane er mellom anna Nasjonalt kommunikasjonsorgan (Nkom), Finanstilsynet, Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Petroleumstilsynet¹. NSM deltek i Sentralt totalforsvarsforum og representerer Noreg i internasjonale forum som NATO og EU. Direktoratet samarbeider òg med andre land om tryggingsfaglege problemstillingar.

Fordi NSM er ei etterretnings-, overvakings- og tryggingsteneste (EOS-teneste), er det informasjon som vi ikkje kan leggje fram i årsrapporten på grunn av nasjonale tryggleikssyn.

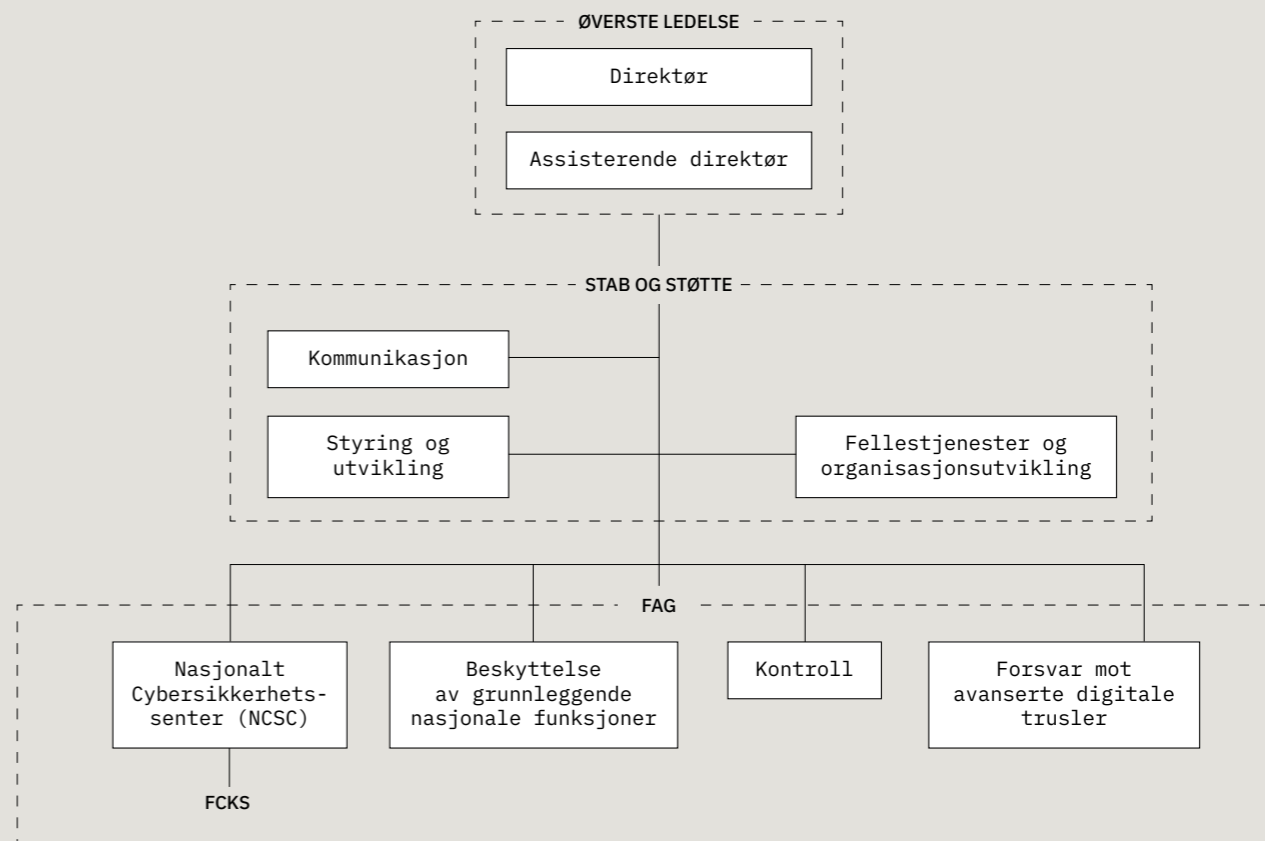
Organisasjon og leiing

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har det administrative og budsjettmessige ansvaret for NSM. Ansvaret for den faglege etatsstyringa er delt mellom JD og Forsvarsdepartementet (FD).

NSM held til på Kolsås i Bærum og har kontor på Fornebu og i Sandvika. I 2024 er målet at dei fleste tilsette skal vere lokaliserte på Fornebu. Formålet med å samle organisasjonen fysisk er å byggje ein felles kultur og leggje til rette for meir samhandling på tvers av fagområde. På den måten skal NSM kunne levere betre tenester. Dei første flyttefasane i samlokiseringsprosjektet blei gjennomførte i 2023. Kurscenteret flytta frå Sandvika til Fornebu i januar. Felles cyberkoordineringssenter (FCKS) og Nasjonalt cybertryggingssenter (NCSC) var operative i oktober. Frå 2024 vil NSM òg vere på Gjøvik i samband med overtakinga av Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS).

NSM var i 2023 organisert med fire fagavdelingar og tre fellesavdelingar.

1 Havindustritilsynet frå 1.1.2024

Figur 1: Organisasjonskart NSM 2023

Ved årsslutt 2023 hadde NSM denne leiargruppa

Helge Rager Furuseth	Fungerande direktør (assisterande direktør)
Hasse Lindmo	Avdelingsdirektør for kommunikasjon
Henry Lindbak	Avdelingsdirektør for styring og utvikling
Åshild Hauge Egerdal	Avdelingsdirektør for fellestjenester og organisasjonsutvikling
Martin Albert-Hoff	Avdelingsdirektør for Nasjonalt cybertryggingssenter
Kristin Wist	Avdelingsdirektør for vern av grunnleggjande nasjonale funksjonar
Vigdis Grønhaug	Avdelingsdirektør for kontroll
Geir Engh-Hellesvik	Avdelingsdirektør for forsvar mot avanserte digitale truslar
Tom Kolstad	Avdelingsdirektør for kapabilitetar og operasjonar
Bente Hoff	Avdelingsdirektør for cybertrygging og teknologikompetanse

Sofie Nystrøm var direktør fram til 8. desember 2023. Lars Christian Aamodt overtok som direktør frå 2. januar 2024.

Utvalde hovudtal 2023

Nedanfor følger utvalde nøkkeltal frå årsrekneskapen for perioden 2021–2023. Alle beløp er viste i heile kroner. For utfyllande informasjon om rekneskapen viser vi til del VI.

451

Tilsette gjennom året

392

Tilsette i desember

343

Utførte årsverk

NSM	2023	2022	2021
Tilsette gjennom året	451	425	377
Tilsette i desember	392	373	335
Planlagde årsverk ² , gjennomsnitt for året	367	328	307
Utførte årsverk ³ , gjennomsnitt for året	343	305	288

Tabell 1: Tilsette og årsverk for perioden 2021–2023

NSM	2023	2022
Lønnsutgifter per årsverk	1 080 212	962 617
Prosentdel lønn av driftsutgifter	57,5 %	64,8 %
Utnytningsgrad post 01–29	90 %	98,5 %
Samla tildeling post 01–99	832 890 000	620 863 000
Driftsutgifter	689 054 528	504 832 859

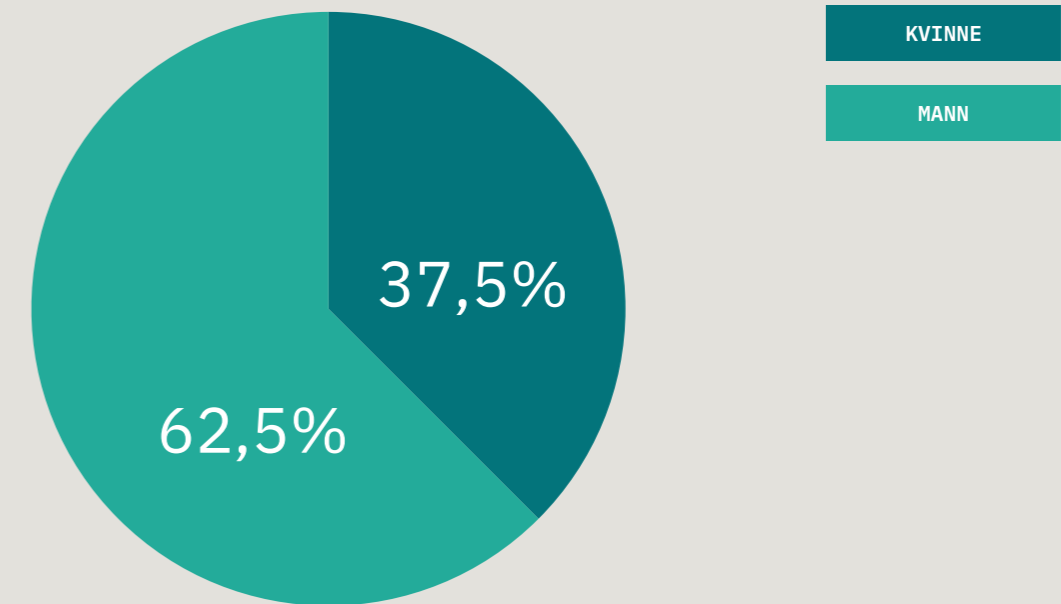
Tabell 2: Nøkkeltal for perioden 2022–2023

Utgifter	2023	2022
NSM – post 01	474 939 369	418 262 364
NSM – post 21	147 253 208	–
NSM – post 45	35 965 125	40 088 970
Forsvarsdepartementet (belastingsfullmakt) – post 01	23 598 000	35 670 191
Forsvarsdepartementet (belastingsfullmakt) – post 45	55 261 789	91 977 474
Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift	43 263 951	50 900 304
Totalt	780 281 442	636 899 303

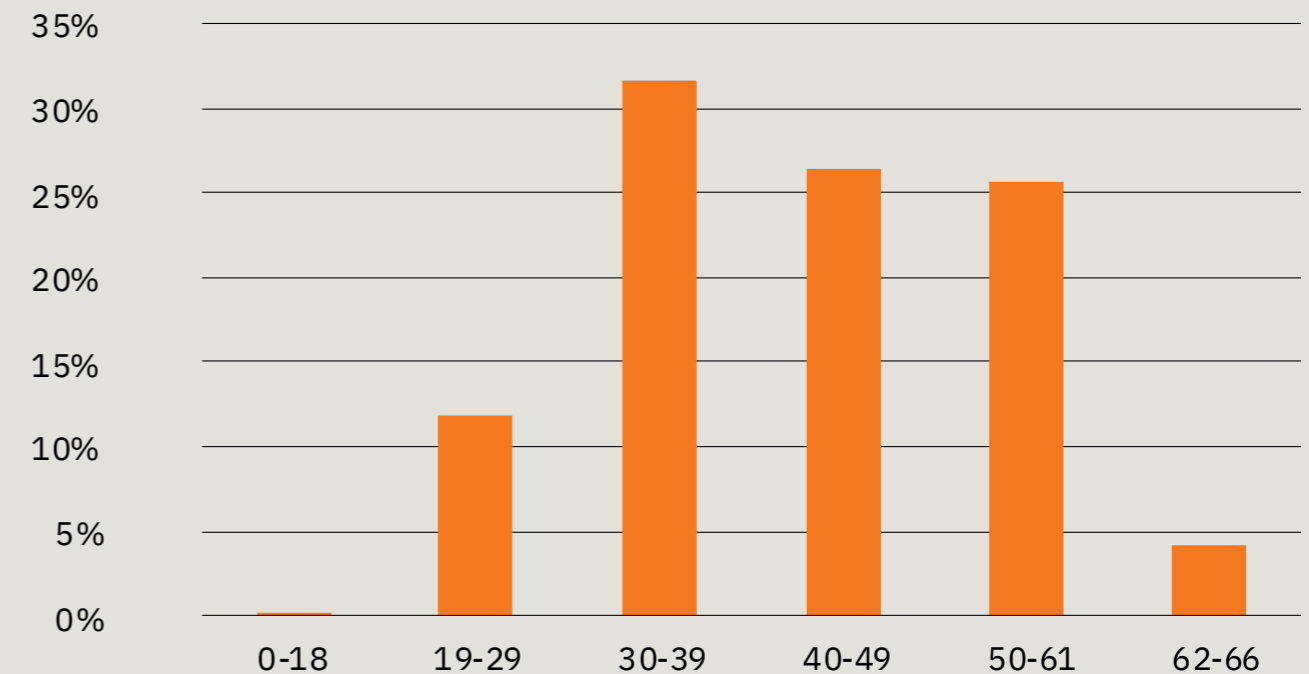
Tabell 3: Utgifter etter post 2022–2023, alle kapittel

² Planlagde, eller avtalte, årsverk er summen av heiltids- og deltidsjobbar (arbeidsforhold) omrekna til heiltidsjobbar. Nøkkeltalet er ikkje justert for tillegg og fråtrekka som går med i utrekninga av utførte årsverk.

³ PM-2019-13: Eit årsverk er definert som ein person i 100 % stilling i eit heilt år. Når vi reknar ut utførte årsverk, kjem reisetid, overtid og anna betalt meirarbeid som er avtalt og godkjent, til utbetaling i tillegg. Utrekninga av utførte årsverk blir ikkje påverka av ferieavvikling, heimekontor, opparbeiding og avvikling av reisetid, overtid og fleksitid til avspasering.

Figur 2: Kjønnsfordeling tilsette NSM 2023, i prosent

Figur 3: Aldersfordeling tilsette NSM 2023, i prosent

Aktiviteter og resultat i 2023

Hovudutfordringar og mål for 2023

Dei siste åra har Noreg stått overfor eit skjerpa trussel- og risikobilette. Globalisering, stormakts-rivalisering og endringar i den tryggingpolitiske situasjonen har i stor grad påverka det nasjonale trusselbiletet. Dette har gitt oss større tryggleiksutfordringar. E-tenesta og PST har rapportert om høg etterretningstrussel mot Noreg, der trusselaktørane nyttar eit større spenn av verkemiddel enn tidlegare. NSM har observert nye metodar og verkemiddel som cyberoperasjonar, investeringar og oppkjøp der trusselaktørane utnyttar at verkemidlene er knytte saman i lange og komplekse verdikjeder.

Den tryggingpolitiske situasjonen krev auka nasjonal merksemd på tiltak for å redusere sårbare punkt, sikre motstandskraft og halde oppe eit forsvarleg nasjonalt tryggingnivå. Etterspurnaden etter kapasiteten og kapabiliteten vår har auka innanfor alle fagområde, særleg leveransar til Forsvaret, som har vore i stor vekst. NSM har levert på mange oppdrag og fagområde i 2023. Enkelte sektorar har vore høgare prioriterte enn andre. Samtidig har vi stått i ein krevjande økonomisk situasjon som følgje av det høge aktivitetsnivået.

Dette er måla i justis- og beredskapssektoren, og i trygging- og forsvarspolitikken, som NSM særleg skulle bidra til å nå i 2023:

- Skape tryggleik i samfunnet
- Verne befolkninga, territoria, sentrale samfunnsfunksjonar og infrastruktur mot truslar, anslag og angrep frå både statlege og ikkje-statlege aktørar

Med utgangspunkt i sektormåla fastsette JD og FD sju verksemdsmål for NSM i 2023:

Virksomhetsmål 1: Virksomhetene i forsvarssektoren og på sivil side har nødvendig risiko- og situasjonsforståelse og utøver god sikkerhetsstyring

Virksomhetsmål 2: Virksomheter i forsvarssektoren og på sivil side har motstandsdyktighet mot sikkerhetstruende hendelser

Virksomhetsmål 3: Trussel- og sikkerhetsinformasjon deles tidsriktig og er tilgjengelig

Virksomhetsmål 4: Kryptosystemer, romtjenester og -infrastruktur er tilpasset den digitale transformasjonen og bidrar til nasjonal sikkerhet

Virksomhetsmål 5: Sikkerhetsklaringsprosessen gjennomføres med høyd kvalitet og likebehandling

Virksomhetsmål 6: NSM har forbedret evne til å avdekke, analysere og håndtere alvorlige digitale sikkerhetstruende hendelser

Virksomhetsmål 7: NSM gir rettidig og relevant understøttelse av Forsvaret i hele krisespekteret

Figur 4: Målbiletet for NSM 2023

Vidare følger omtale og vurdering av måloppnåing, aktiviteter og resultat i 2023, og dessutan utfordringar og risikoar for kvart av måla. NSM si årlege undersøking av tryggleikstilstanden og tilsyns-, kontroll-, råd- og rettleingsaktivitetar i 2023 er brukt som datagrunnlag for vurderingane av mål og styringsparametrar.

MÅL 1

Verksemder i forsvarssektoren og på sivil side har nødvendig risiko- og situasjonsforståing og utøver god tryggleiksstyring

Vurdering av måloppnåing

NSM har i fleire år peikt på at identifisering, avklaring og operasjonalisering av grunnleggjande nasjonale funksjonar (GNF) har vore mangelfull. Dette forplantar seg vidare nedover i verdikjedene ved at det skaper uklare rammer for identifisering og utpeiking av skjermingsverdige verdier.

Det er gjort viktige framsteg innanfor nasjonal verdikartlegging⁴ sidan 2022⁵. I 2023 blei det peikt ut fleire skjermingsverdige objekt og infrastrukturar, og NSM har observert ein framgang i dette arbeidet dei siste åra. At verksemder kjenner dei skjermingsverdige verdiane sine, er heilt sentralt når ein skal setje i verk rett sikringstiltak og utøve god tryggleiksstyring. Tilsynsfunn frå 2023 viser at dei viktigaste forbettingsområda framover er knytte til identifisering av skjermingsverdige verdier og til å få oversikt over kva verksemdene er avhengige av. Tilsyn i 2023 har òg avdekt manglar hos enkelte verksemder knytte til risikovurderingar og styringssystem for tryggleik. Eit gjentakande funn ved tilsyn er at enkelte verksemder ikkje har gjennomført ei samla vurdering av verdier, truslar og avhengigheiter.

NSM har gjennom året observert ei forbetring innanfor risiko- og situasjonsforståing hos relevante verksemder. NSM ser òg ei forbetring innanfor den nasjonale verdikartlegginga. Samtidig er det forbettingspotensial i den samla tryggleiksstyringa. Måloppnåinga blir derfor vurdert som mindre tilfredsstillande trass i ei betring frå føregåande år.

Aktivitetar og resultat

For å bidra til betre måloppnåing har NSM intensivert arbeidet med nasjonal verdikartlegging. I 2023 har arbeidet med å styrkje verdivurderingar i sektorane vore høgt prioritert. Det er gjennomført

gjennomgangar med Statsministerens kontor og kvart enkelt departement om deira skjermingsverdige verdier, avhengigheiter og verksemder som er viktige for den nasjonale tryggleiken. Departementa har fått rapport med funn, vurderingar og tilrådingar om reklassifisering av gamle objekt.

I 2023 produserte NSM fleire rapportar, mellom anna den ugraderte risikorapporten Risiko 2023 og den ugraderte rapporten om risikobiletet i det digitale rommet, Nasjonalt digitalt risikobilde (NDIG). Begge desse rapportane blir publiserte årleg. I tillegg har NSM produsert ei gradert risikovurdering som er distribuert til relevante mottakarar. Spesielt for 2023 var publiseringa av tryggingfaglege råd (SFR) i mai, NSMs sikkerhetsfaglige råd – et motstandsdyktig Norge. Felles for desse produkta er at dei skal bidra til å skape betre risiko- og situasjonsforståing i samfunnet generelt og på tvers av sivil og militær sektor.

Rapportane våre gjer det bra som podkast. Både SFR og NDIG er lesne inn som podkastversjon, og begge har runda 10 000 avspelingar. Tryggleikspodkasten til NSM, som kjem med ny episode kvar veke, er ein av dei største teknologipodkastane i landet. Kvar einaste dag held tilsette i NSM foredrag over heile landet og innanfor fleire sektorar.

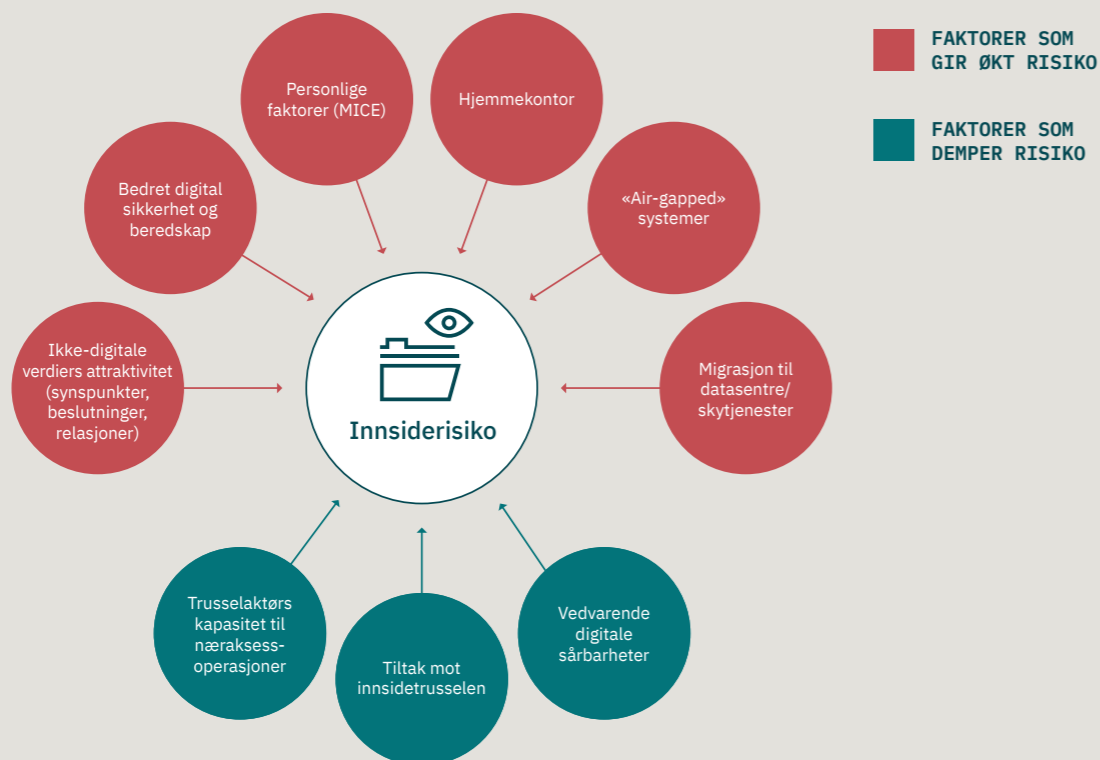
I 2023 var det stor etterspurnad etter kurs, råd og rettleiing knytt til personelltrygging og førebygging av innsideverksemd. Dette blir spegla i aktivitetsnivået på NSMs kurssenter og underbygd av at tilsette i NSM har halde foredrag om innsideproblematikk på ulike tryggingkonferansar og hos departement og større verksemder. Det er òg gjennomført enkelte autorisasjonskurs eksternt.

⁴ Nasjonal verdikartlegging: arbeidet med å få oversikt over dei grunnleggjande nasjonale verdiane i Noreg

⁵ NSM Risiko 2024

Figur 5: Faktorar som påverkar innsiderisiko (NDIG 2023)

NSM gjennomførte den årlege tryggingskonferansen våren 2023 med deltakarrekord. Formålet med konferansen er å medverke til auka bevisstheit om tryggingsutfordringane samfunnet står overfor. På den måten kan Noreg bli betre i stand til å verne seg mot spionasje, sabotasje, terror og samansette truslar. NSM har vore representert på fleire arenaer, mellom anna Arendalsuka. I tillegg har vi prioritert det proaktive arbeidet med informasjon på nettsider og i media. Ein auke i talet på fagrelaterte mediesaker på 40 % samanlikna med rekordåret 2022 er ein del av dette biletet.

Kurscenteret til NSM har auka kursverksemda jamleg etter koronapandemien. I 2023 har 744 personar delteke på dei fysiske kursa våre, mens 1091 personar har delteke på e-læringskursa. Til samanlikning var dei tilsvarande tala for 2022 høvesvis 557 og 473. Evalueringane viser at deltakarane er nøgde med både klasseromskurs og e-læringskurs.

Kursporteføljen er under stadig utvikling og bestod i 2023 av følgjande kurs:

E-læringskurs

- E-læringskurs Tilsyn med førebyggjande trygging
- E-læringskurs Grunnkurs i førebyggjande trygging
- E-læringskurs Graderte møterom
- E-læringskurs i NSMs grunnprinsipp for IKT-tryggleik
- E-læringskurs Risikovurdering
- E-læringskurs Tryggleiksgraderte innkjøp
- E-læringskurs Tryggleiksstyring for leiarar
- E-læringskurs Verdivurdering og vern av tryggleiksgradert informasjon

Fysiske kurs

- Autorisasjon
- Førebygging av innsideverksemd
- Fysisk trygging
- Grunnkurs i førebyggjande trygging
- Kryptokvalifisering grad 1
- Kurspakke – tryggleiksstyring for leiarar
- Kurspakke for leiarar i forsvarssektoren
- Risikovurdering
- Samtale- og intervjuteknikk – del 1
- Samtale- og intervjuteknikk – del 2
- Tryggleiksstyring for leiarar
- Skadevurdering
- Teknisk trygging

I 2023 har NSM hatt i særskilt oppdrag å støtte Forsvaret med å etablere system for tryggleiksstyring. NSM har gjennomført fleire tilsyn i forsvarssektoren for å støtte arbeidet med tryggleiksstyring.

Utfordringar og risiko

Det er utfordrande å sikre ei felles situasjonsforståing for styresmakter og verksemd og på tvers av

sektorar. I tryggingsfagleg råd (SFR) framhevar NSM at verksemdar ikkje har god nok tilgang på trussel- og tryggleiksinformasjon. Dei faste trussel- og risikovurderingane frå EOS-tenestene dekkjer ikkje det løpande informasjonsbehovet, spesielt innanfor cyberdomenet. Fleire verksemdar etterlyser meir spesifikk informasjon frå myndigheitene om trussel- og risikobiletet for sin eigen sektor. Mange verksemdar har framleis ingen løysingar for å ta imot tryggleiksgradert informasjon.

Det at verksemdar kjenner verdiane sine og har sett i verk tiltak for å verne dei, er svært viktig i eit fred-krise-krig-perspektiv. Eit dynamisk og samansett trusselbiletet utfordrar evna til å halde oppe ei felles nasjonal situasjonsforståing. Ulik og mangelfull situasjonsforståing og manglande grunnleggjande tryggingskompetanse utfordrar evna til å utøve god tryggleiksstyring og gjennomføre heilskaplege risikovurderingar i verksemdene.

Som nemnt tidlegare blei det i 2023 peikt ut fleire skjermingsverdige objekt og infrastruktur. Stadig fleire verksemdar blir underlagde tryggingslova. NSM ser at fleire og fleire leverandørar er involverte i tryggleiksgraderte innkjøp og må kontrollast og leverandørklarast. Det medfører at kontrollomfanget aukar. Det kan derfor vere utfordrande å gjennomføre tilsyn i eit så stort omfang at formålet med lova blir ivareteke. I tillegg fører dette til eit aukande behov for rådgiving og rettleiing blant nye verksemdar og objekt.

MÅL 2

Verksemder i forsvarssektoren og på sivil side har motstandskraft mot tryggleikstruande hendingar

Vurdering av måloppnåing

NSM ser ei positiv utvikling i verksemdene si motstandskraft mot tryggleikstruande hendingar. Med bakgrunn i mellom anna statistikk frå gjennomføringsåret og igangverande politiske initiativ for å gjere verksemdene meir motstandsdyktige blir den overordna måloppnåinga vurdert som tilfredsstillande, men ein må hugse at god nok motstandskraft ikkje er ein varig tilstand. For å halde motstandskrafta ved lag krevst det kontinuerleg vidareutvikling av tiltak som er tilpassa dei identifiserte verdiane og trusselbiletet.

Aktivitatar og resultat

2023 har på same måte som 2022 vore eit år prega av eit høgt aktivitetsnivå. Mykje av aktiviteten har vore retta inn mot tiltak for å gjere samfunnet meir motstandsdyktig mot tryggleikstruande hendingar av ulik karakter. Nokre konkrete døme er utviklinga av eit støtteverktøy for digital tryggleik og den betydelege støtta til departement i samband med lov- og regelverksutvikling.

NSM kontrollerer tiltak for å ivareta personelltryggleik og digital tryggleik ved tilsyn hos dei fleste tilsynsobjekta. NSM har gjennom tilsyn i 2023 avdekt manglar hos enkelte verksemder knytte til personelltryggleik og digital tryggleik.

NSM har etablert og vidareutvikla eit team med komplementær kompetanse innanfor feltet som handlar om å motverke tryggleikstruande økonomisk verkemiddelbruk. NSM opplever at fagfeltet er i utvikling og er stadig oftare i fokus. Ein stor del av førespurnadene i år har ikkje vore konkrete saker, men rein rådgiving, rettleiing og dialog med ulike aktørar og verksemder, inkludert departement. NSM har gjennom året gitt mykje juridisk støtte til

JD i samband med at EUs direktiv for nettverks- og informasjonstrygging (NIS-direktivet) blei implementert i norsk rett. Direktivet har som formål å gi landa i EU/EØS eit høgt felles nivå av digital tryggleik innanfor samfunnsviktige tenester som er viktige for EUs indre marknad.

NSM har støtta JD i lovarbeidet til NIS1. Lov om digital tryggleik er vedteken i Stortinget. NSM har levert forslag til forskrift om lov om digital tryggleik. Lova tek til å gjelde etter at forskrifta er send ut på høyring og er blitt vedteken. I tillegg har NSM sett i verk nødvendig arbeid for å førebu seg på aktuelle myndighetsroller og rådgivingsoppgåver etter direktiva. NSM har òg hatt dialog med andre relevante styringsorgan med koordinering og læring for auge.

NSM har i eit tilleggsoppdrag òg støtta departementet i lovarbeidet med NIS2 og koordineringa med DSB sitt arbeid med CER-direktivet⁶.

I desember etablerte NSM og Norsk forskingsråd Nasjonalt koordineringssenter for forskning og innovasjon innan cybertrygging (NCC-NO). Senteret skal koordinere forskning, innovasjon og kompetanse innanfor cybertrygging i Noreg. Det skal samarbeide med tilsvarande nasjonale koordineringssenter i Europa og med det sentrale europeiske kompetansesenteret (ECCC). NCC-NO har i løpet av året fått godkjent to EU-prosjekt: BRUA, som mellom anna omfattar støtte til etableringa av senteret, og CRESCENDO, som skal styrkje IKT-tryggleiken i energisektoren.

NSM har gjennomført ei konseptvalutgreiing (KVU) for etablering av ei nasjonal skyteneste for skjermingsverdige ugradert informasjon. Utgreiinga blei levert til JD i starten av året, og NSM har deretter bidrege i kvalitetssikringsarbeidet (KS1). Ansvarsoppgåvene til NSM, som tilsyn, godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystem og leverandørklareringar, er døme på tiltak som bidreg til å byggje motstandskraft mot tryggleikstruande hendingar. Eit anna viktig tiltak er kontrollmeldingane

til NSM. Ei kontrollmelding er ei samanstilling og vurdering av informasjon som er henta inn gjennom tilsyn, godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystem og innrapporterte hendingar. Desse rapportane beskriv sårbarheiter i den nasjonale tryggleiken, gir konkrete tilrådingar og fungerer som avgjerdsstøtte for aktuelle departement. I tillegg til å ha eit høgt aktivitetsnivå innanfor dei nemnde ansvarsoppgåvene har NSM i 2023 utarbeidd totalt seks kontrollmeldingar. Av desse kontrollmeldingane rettar to seg mot alle sektorar, éi mot forsvarssektoren, éi mot utanrikssektoren, éi mot helsesektoren og éi mot romsektoren.

Utfordringar og risiko

Den tryggingpolitiske situasjonen stiller større krav til styresmakter og verksemder når det gjeld motstandskraft mot tryggleikstruande hendingar. For NSM er det ei utfordring å ha god nok leveranseevne til store og viktige oppdrag som bidreg til nasjonal tryggleik, mellom anna på grunn av ein svært konkurranseutsett arbeidsmarknad.

Støtte til JD i samband med NIS-direktivet, etablering og drift av NCC-NO og støtte i samband med dei ulike fasane av prosjektet «Nasjonal sky» er døme på nye og store oppdrag som utfordrar leveranseevna vår. Den framtidige måloppnåinga på desse områda fordrar ei tydeleg avklaring og avstemming av ambisjonsnivået. Dei siste åra har påverkingsoperasjonar fått auka merksemd. Ein har mellom anna vore oppteken av korleis påverkingsoperasjonar kan skade nasjonale tryggingssinteresser, og korleis den nasjonale motstandskrafta kan styrkjast. Dei nasjonale rollene og ansvaret for og myndigheita til å avdekkje, motstå og handtere påverkingsoperasjonar som ein del av samansette truslar er i dag uavklarte og fragmenterte. Tryggingfagleg råd poengterer mellom

anna at det er behov for å samordne og koordinere på tvers av sektorar.

Samansette truslar utfordrar tidleg varsling, felles situasjonsforståing og samordna handtering. Verkemiddelbruken til trusselaktørane kan vere open eller delvis eller heilt fordekt og kan påverke delar av samfunnet ulikt. For å kunne handtere samansett verkemiddelbruk og dermed oppnå eit nasjonalt forsvarleg tryggleiksnivå er det viktig å byggje motstandskraft gjennom heile verdikjeda og hos alle aktuelle verksemder og leverandørar. Stadig meir komplekse verdikjeder og sårbare avhengnader vil vere utfordrande i verdikartlegginga og for den evna verksemda har til heilskapleg tryggleiksstyring.

⁶ Critical Entities Resilience Directive – direktiv som krev at medlemslanda utarbeider ein strategi for å styrkje motstandskrafta til kritiske einingar

MÅL 3

Trussel- og tryggleiksinformasjon skal delast til rett tid og vere tilgjengeleg

Vurdering av måloppnåing

NSM vurderer måloppnåinga på området som tilfredsstillande i perioden. Vurderinga er mellom anna basert på ei vidareutvikling av eksisterande samarbeidsarenaer som partnarnettverket til NSM og FCKS i 2023. Samarbeidet med PST, E-tenesta og politiet elles gjennom Nasjonalt etterretnings- og tryggingssenter (NESS) er òg eit tiltak som har gitt betre kvalitet og hyppigheit på avgjerdsstøtta til departementa og andre etatar.

Cybersamarbeidet som E-tenesta, PST og Kripos har innanfor ramma av FCKS, har bidrege til effektiv koordinering av alvorlege hendingar og kriminalitet i det digitale rommet.

Tilbakemeldinga frå partnarnettverket er at det å dele operativ og strategisk informasjon er til god nytte for medlemmene sitt eige tryggingssamarbeid, noko den stabile eller aukande deltakinga på digitale og fysiske møte stadfestar. Partnarsamarbeidet er viktig for å kunne dele og gjere trussel- og tryggleiksinformasjon tilgjengeleg til rett tid.

Alle departementa som har levert sektoranalyse for 2023, rapporterer at dei har god og nok tilgang på tryggleiksinformasjon, eller at dei er nøgde med informasjonstilgangen eller informasjonsstraumen frå EOS-tenestene.

Aktivitetar og resultat

For å få til betre måloppnåing har NSM bidrege med ressursar inn i NESS. Samarbeidet har ført til auka frekvens og betre kvalitet på informasjonsdeling. Det har resultert i felles vurderingar frå EOS-tenestene til departementsfellesskapet og andre relevante etatar. Både produksjonen i NESS og oppfølginga av denne gjennom departementa skjer raskt og har resultert i effektive, risikoreduserande tiltak og prosessar. I siste

halvdel av 2023 har NESS hatt fokus på å etablere eit konsept for felles løpande situasjonsbilete for samansette truslar. Denne leveransen vil kunne auke rettidig og relevant informasjonsdeling vesentleg.

NSM fekk i 2023 på plass mekanismar som sikrar ei meir effektiv informasjonsdeling til departement og etatar. JD og FD har i lengre tid fått oppdateringar frå NSM kvar veke, og frå slutten av 2023 blei òg Utanriksdepartementet (UD) med på denne informasjonsdelinga. På operasjonelt nivå deler NSM informasjon med Forsvarets operative hovudkvarter (FOH) kvar veke, og vi deltek på samvirkekonferansar i regi av DSB. NSM gir kvar veke ut ein tryggleiksrapport som går breitt ut til mange offentlege etatar og private verksemder. Kvaliteten på denne rapporten er blitt betre i 2023.

Arena for tilsynsstyresmakter som gjennomfører tilsyn med IKT-tryggleik (SIG-IKT), og samhandlingsarena for sektortilsyn er døme på viktige tiltak for å dele trussel- og tryggleiksinformasjon, men er òg tiltak for å byggje motstandskraft på tvers av sektorar.

I tillegg har NSM i 2023 starta arbeidet med å planleggje

- ei nasjonal tryggingssamarbeid mot utvalde sektorar
- ei utgreiing av samhandlingsarenaer mot kommunar og fylke
- ein digital tryggingssamarbeid
- ein felles tverrgående metodikk for rådgiving, rettleiing og rettleiarar i NSM

Cybersamarbeidet i FCKS har bidrege til tidsrett og relevant informasjonsutveksling mellom partane. FCKS har i 2023 koordinert dei mest alvorlege cyberhendingane i inneverande år. I hendingar som har eller kan ha påverka Forsvaret, har Cyberforsvaret (CYFOR) vore inkludert i koordineringa i ramma av FCKS. Det er i perioden gjennomført ei evaluering av cybersamarbeidet. Implementering av identifiserte

tiltak vil kunne styrkje informasjonsdelinga og leggje forholda til rette for meir effektiv og rettidig hendingshandtering. I tillegg vil det sørgje for varsling og føre til samla avgjerdsstøtte.

NSMs partnarsamarbeid har som formål å dele viktig informasjon til rett tid med verksemder som er samfunnskritiske, og som forvaltar norsk grunnleggjande infrastruktur. Det blir gjort gjennom regelmessig brifing, møte om aktuelle tema og spontane møte når det har vore behov for dette. I 2023 blei det mellom anna gjennomført ca. 25 partnerbrifingar og 25 videokonferansar med sektorresponsmiljøa i tillegg til det årlege cyberforumet. Samtidig består ein viktig del av samarbeidet av å hente inn informasjon frå partnarane og få tillit i nettverket for å få på plass eit sterkare samarbeid. Dette kan igjen auke forsvarsevna i ein eventuell kritisk situasjon. Partnarsamarbeidet er ein viktig arena for å kunne dele og gjere trussel- og tryggleiksinformasjon tilgjengeleg til rett tid.

Ved årsskiftet var 60 verksemder medlem i partnarnettverket til NSM, det er 14 fleire enn for eitt år sidan. I juni 2023 vedtok NSM ein ny partnarmodell som inneber å invitere inn fleire medlemmer. Målet er å få fleire partnarar, slik at NSM i endå større grad kan

dele trussel- og tryggleiksinformasjon med målgruppa. Tilbakemeldingane frå partnarnettverket er at delinga av operativ og strategisk informasjon er til god nytte for medlemmene sitt eige tryggleiksarbeid. Aktiviteten i 2023 bidrog til at trussel- og tryggleiksinformasjon i endå større grad blei delt med relevante aktørar til rett tid.

Utfordringar og risiko

I tryggingssamarbeid rådgjev NSM på at styringa på tvers av EOS-tenestene ikkje er godt nok samordna. Konsekvensen av dette utgjer ein risiko for at dei samla ressursane ikkje blir godt nok utnytta.

NSM har i første halvår av 2023 kartlagt den utoverretta verksemda vår og sett på korleis vi kan leggje til rette for betre struktur og samstemt informasjon for å dekkje informasjonsbehovet til partnarane våre og målgruppa elles.

MÅL 4

Kryptosystem, romtenester og rominfrastruktur er tilpassa den digitale transformasjonen og bidreg til nasjonal tryggleik

Vurdering av måloppnåing

NSM sitt bidrag til sikre kryptosystem og oppfølging av norsk kryptopolitikk blir vurdert å vere i tråd med behova i forsvarssektoren og norsk kryptoindustri og med norsk kryptopolitikk.

Utviklinga innanfor romrelatert verksemd aukar svært raskt. Å skulle ivareta tryggleiken i heile verdikjeda av romrelaterte tenester vil krevje ein kapasitetsauke i breidda av tenestene til NSM.

Det er utfordrande å halde oppe kvaliteten i NSM sitt bidrag til strategisk utvikling av sikker IKT på grunn av kompleksiteten i arbeidet.

Aktivitetar og resultat

NSM har i perioden bidrege med innspel til NATOs kommande kryptomodernisering for å leggje til rette for å tilby norske kryptoløysingar. NSM har vidare ferdigstilt sertifisering av neste generasjons krypto-administrasjonssystem (NorCMS). I tillegg blei senter for anvend kryptologi opna i oktober 2023.

Senter for anvend kryptologi blei formelt opna på Fornebu 11. oktober 2023. Utviklinga av ny teknologi kan få alvorlege konsekvensar for evna vår til å sikre system og informasjon mot angrep i åra framover. NSM skreiv i den årlege risikovurderinga om tryggleikstruselen frå kvantedatamaskiner, som om få år kan vere i stand til å knekkje nokre av dagens kryptografiske algoritmar. Senter for anvend kryptologi er etablert for å samle ekspertise frå styresmaktene, akademia og kryptoindustrien for å bevare og vidareutvikle den nasjonale kompetansen på fagområdet. Det gjer oss betre rusta til å møte framtidige utfordringar innanfor kryptologi. Senteret er etablert med utgangspunkt i våre egne forskarressursar på fagområdet. Det skal vere ein samhandlingsarena der NSM og interesserte samarbeidspartnarar byggjer kompetanse saman.

Noreg har gjennom året delteke i relevante tryggingforum i EUs romprogram⁷ så vel som i ESA⁸. I samband med EUs satellittnavigasjonsprogram Galileo utøver NSM nasjonal kontrollverksemd i tråd med avtale med EU, og som ein del av dette gjennomfører vi akkreditering og godkjenning av bakkeinstallasjonar som er utplasserte på norsk territorium. NSM har vidare gitt JD og FD råd og rettleiing i samband med arbeidet med ei eventuell norsk deltaking i EUs Secure Connectivity-program⁹.

Utfordringar og risiko

Den raske teknologiutviklinga opnar for meir effektivisering og automatisering av samfunnet. Samtidig gir det nye moglegheiter for trusselaktørar som er ute etter å ramme verdiane våre. Stadig aukande reknekraft reduserer tryggleiksnivået i dagens kryptoalgoritmar, og utviklinga av kvantedatamaskiner vil forsterke denne utviklinga. Samfunnsviktige tenester blir i stadig større grad avhengige av skyløysingar og satellittbaserte tenester. Det er ei kontinuerleg utfordring å spegle risikobiletet med nødvendige tryggingstiltak. God nok tilgang på relevant kompetanse blir òg vurdert som ein risiko i samband med framtidig måloppnåing.

⁷ Galileo, EGNOS og Copernicus

⁸ European Space Agency

⁹ EU-program for sikker satellittbasert kommunikasjon for perioden 2023–2027

MÅL 5

Tryggleiksklareringsprosessen skal gjennomførast med høg kvalitet og likebehandling

Vurdering av måloppnåing

NSM vurderer at det er godt tilrettelagt for lik, korrekt og effektiv behandling av klareringssaker. Saksbehandlingstida på eldre saker er framleis for høg samanlikna med ambisjonen for 2023, og den samla måloppnåinga blir av den grunn vurdert som mindre tilfredsstillande ved utgangen av 2023. NSM vurderer at tiltaka som er sette i verk på området i 2023, har lagt grunnlaget for ei målretta restansenedbygging og betre måloppnåing i 2024.

Aktivitetar og resultat

NSM har jobba systematisk for å bidra til likebehandling i klareringssaker og for at sakene skal bli behandla effektivt og med høg kvalitet hos utførande ledd. NSM har på grunnlag av erfaringar frå tilsynsresultata i 2022 styrkt arbeidet med faglege arenaer og kommunikasjon med klareringsstyringsmaktene (KM), og vi har drive med rettleiing og kompetanseutvikling. Vi har i heile 2023 hatt fokus på vilkårsbruk i klareringssaker, kursaktiviteten har vore aukande, og gjennom fleire gjennomføringar har vi dekt KM-a sitt behov for spesialkurs. Vi har òg arrangert fagforum og fagdag for saksbehandlarar i KM-a i perioden. I sum bidreg desse aktivitetane til felles praksis og til samordning av den faglege utviklinga.

Som fagstyresmakt innanfor personelltrygging har NSM i 2023 fått styrkt evne til å drive forskning og utvikling knytt til førebygging, avdekking og motverking av innsideverksemd. Det blir mellom anna gjennomført tre ulike forskingsprosjekt som vil bidra til at arbeidet til klareringsstyringsmaktene og verksemdene både blir meir effektivt og får høgare kvalitet.

I perioden har NSM oppdatert, vidareutvikla og gjennomført ei rekkje personelltryggingkurs for både KM-a, autoriserande verksemdar og andre verksemdar som har behov for å lære om førebygging av innsideverksemd. Vi har halde fleire foredrag i ulike verksemdar om temaet, og i tillegg har vi gjennomført ei seminarrekke i samarbeid med mellom anna KM-a for å bidra til auka medvit om innsiderisiko i verksemdene og meir kompetanse på personelltryggingsområdet.

Arbeid for å redusere saksbehandlingstida for 2. instans klagesaker har vore prioritert i 2023, og talet på ferdigbehandla klagesaker i perioden er meir enn dobla frå nivået i 2021 og 2022.

Aktiviteten knytt til DKP-prosjektet¹⁰ i 2023 er vidareført i tråd med føringar frå JD. Målet om ei ny digital systemløysing som skal leggje til rette for ei meir tidsrett og effektiv saksbehandling, har ikkje vore mogleg å realisere i levetida til prosjektet. Justerte mål og prioriteringar for prosjektet blei mottekne frå JD i april i 2023, og NSM har vidareført aktiviteten i tråd med dette. Prosjektet har i løpet av hausten levert på fleire område som gir direkte verdi for klareringsstyringsmaktene:

- Ein ny applikasjon for å kontrollere utanlandsadresser skal redusere ressurspådraget hos PST. Volumet av førespurnader til PST er redusert med om lag 40 %, og klareringsstyringsmaktene får raskare svar i dei sakene der PST ikkje treng å bli involvert.
- Personkontrollresultata i klareringssaker er blitt meir lesarvennlege for saksbehandlarar.
- Enkel maskinell gjennomgang av eksterne kjelder gir verdi spesielt for FSA¹¹, som har ein stor portefølje av saker.

I tillegg er oppdraget med å gjennomføre eit systemisk designarbeid på klareringsprosessen gjennomført i perioden august–desember 2023. JD, FSA og SKM¹² har bidrege til dette arbeidet, og det er mellom anna utforma ei problemforståing, eit målbilete og ei skisse til det vidare arbeidet på området i samband med at DKP-prosjektet er avslutta i 2023.

Utfordringar og risiko

Omfanget av klagesaker som kjem til NSM for behandling, utgjer ein risiko med tanke på framtidig måloppnåing.

¹⁰ Prosjektet «Digitalisering av klareringsprosessen»

¹¹ Forsvarets tryggingssjansavdeling

¹² Sivil klareringsstyringsmakt

MÅL 6

NSM har forbetra evna til å avdekkje, analysere og handtere alvorlege digitale tryggleikstruande hendingar

Vurdering av måloppnåing

Den nasjonale dekninga i VDI¹³ har auka, og dei tekniske føresetnadene for å avdekkje hendingar er forbetra. NSM har hatt fråfall i kompetansemiljøa i perioden, og evna vår er derfor ikkje blitt styrkt nok i forhold til målet for perioden. Av den grunn blir den overordna måloppnåinga vurdert som mindre tilfredsstillande for 2023.

Aktivitetar og resultat

For å bidra til måloppnåing i perioden har NSM mellom anna fått fleire VDI-medlemmer og vidareutvikla partnersamarbeidet. Utviklinga i alvorlege digitale tryggleikstruande hendingar er overvaka, og NSM har i perioden nytta sin eigen kapasitet fullt ut ved å bidra med koordinering, råd og rettleiing til involverte verksemder i perioden. Ei hending som kravde mykje merksemd frå NSM i året som gjekk, var dataangrepet mot Service- og tryggingssorganisasjonen til departementa (DSS) i juli 2023. Dette var ei unik nulldagssårbarheit¹⁴ der NSM støtta med hendingshandtering, løpande dialog med programvareleverandøren og andre samarbeidspartnarar for å lukke sårbarheita i systema til DSS.

Prosjekt P2950 blei i september delvis overført til drift, noko som vil formalisere den teknologiske vidareutviklinga som er gjort av Nasjonalt varslingsystem for digital infrastruktur (VDI). Prosjektet har etablert ein grunnmur som kan utvidast med nye modular for å møte dei framtidige digitale truslane og modular som aukar kapasiteten.

Det siste året har bølger av tenestenektangrep treft verksemder i ulike sektorar. Som angrepsform er ikkje dette noko nytt fenomen, men NSM har sett ein kraftig auke det siste året samanlikna med tidlegare år. Angrepa har i mange tilfelle ført til at

norske nettstader har vore utilgjengelege, men har ikkje fått alvorlege konsekvensar utover dette. NSM vurderer at auken i talet på tenestenektangrep er den nye normalen, og tilrår at verksemder set i verk tiltak i tråd med utviklinga.

Sektorer med økt trusselaktivitet	Sektorene med høyest trusselaktivitet	Sektorer med redusert trusselaktivitet
Finans Helse Transport Forsvarssektoren	Høyt teknologi og næring Tverrsektoriell forvaltning	Forskning og utvikling

Tabell 4: Oversikt over sektorar med høvesvis auka, høgast og redusert trusselaktivitet (NDIG 2023)

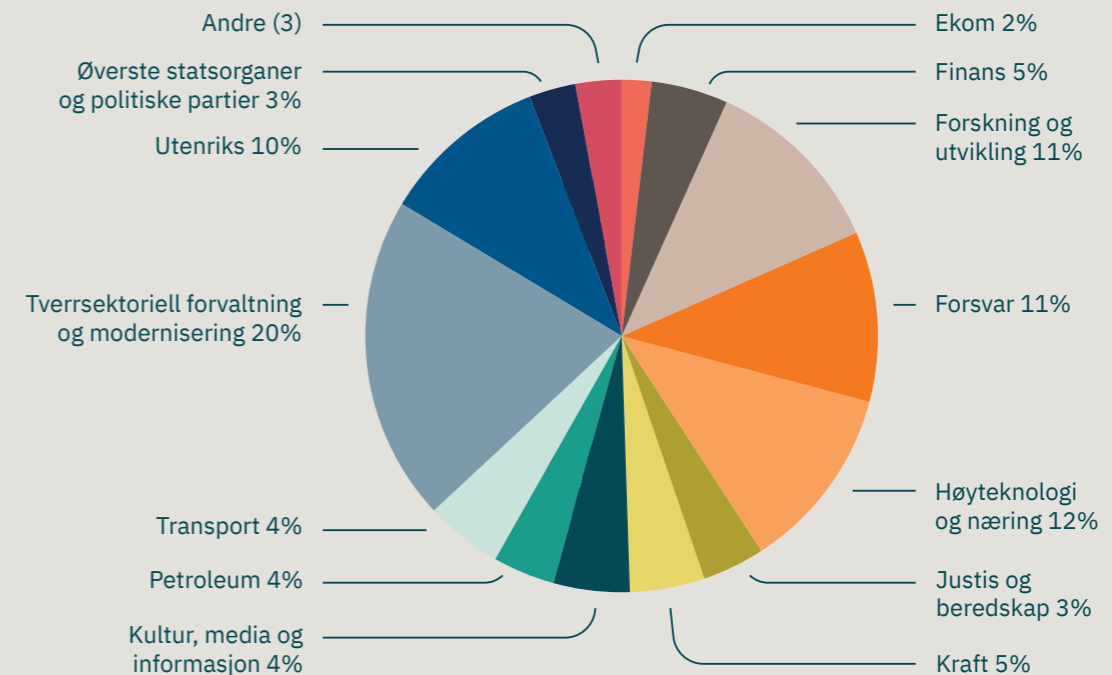
Utfordringar og risiko

For å halde oppe dagens oppdagingssevne og mogleheita til å handtere nye truslar frå avanserte statlege aktørar må forskning og utvikling innanfor oppdagings-teknologi og denne type spesialkompetanse prioriterast. Dette er viktig dersom samfunnet skal handtere utfordringane ein møter i den teknologiske utviklinga. Det vil krevje store investeringar og mykje innsats i åra framover òg for å halde følgje med utviklinga. Dagens heimelsgrunnlag bør vidareutviklast slik at oppdagingssevna til NSM kan haldast oppe og utviklast i takt med den teknologiske utviklinga og trusselbiletet.

¹³ Varslingsssystem for digital infrastruktur

¹⁴ Nulldagssårbarheit – eit svakt punkt / ei sårbarheit i programvare som produsent og brukar ikkje er kjend med, og som ein trusselaktør kan utnytte

Figur 6: Prosentdelen av registrerte cyberhendingar per samfunnssektor sidan sommaren 2022 (NDIG 2023)

MÅL 7

NSM gir rettidig og relevant støtte av Forsvaret i heile krisespekteret

Vurdering av måloppnåing

NSM vurderer at den overordna måloppnåinga knytt til støtte av Forsvaret er tilfredsstillande for 2023. Aktivitetsnivået i forsvarssektoren har gjennom året vore høgt innanfor dei fleste kjerneleveransane til NSM, inkludert rådgiving og rettleiing, tilsyn og kontrollmeldingar, tekniske tryggleiksundersøkingar og andre styresmaktsoppgåver som NSM utfører på vegner av forsvarssektoren overfor til dømes NATO.

Aktivitetar og resultat

For å bidra til måloppnåing i perioden har NSM hjelpt forsvarssektoren med fagkompetanse og styresmaktsoppgåver i tråd med samfunnsoppdraget. NSM arbeider kontinuerleg med å utvikle beredskapsplanverket til etaten og betre evna til krisehandtering. I 2023 har vi gjennomført ein større revisjon av beredskapsplanverket vårt for å styrkje evna til å støtte det sivile samfunnet og Forsvaret si operative evne i heile krisespekteret.

NSM har gjennom året behandla mange søknader om godkjenning av skjermingsverdige informasjonssystem i forsvarssektoren. Hovuddelen av desse er informasjonssystem hos verksemder i forsvarssektoren, men private leverandørar til Forsvaret er òg inkludert.

Når forsvarsindustrien inngår tryggleiksgraderte innkjøp som medfører at ei verksemd må leverandørklarast, har NSM plikter som følgjer av tryggingsslova og andre bilaterale tryggingssavtalar. NSM er den einaste klareringsstyresmakta for norske verksemder. NSM skal òg godkjenne det dersom utanlandske leverandørar må klarerast eller få tilgang til tryggleiksgradert informasjon (før ein tryggingssavtale blir inngått). 65 % av verksemdene som fekk leverandørklarering i 2023, var relaterte til forsvarsindustrien.

NSM har i perioden ført kontroll med fotografering og filming frå lufta og andre luftborne sensorsystem¹⁵. Det er gjort for å skjerme detaljar ved militære og andre forbodsområde. NSM forvaltar eit kart over forbodsområde og har i 2023 halde dette løpande oppdatert ved å leggje inn nye forbodsområde som blir melde inn. NSM har gjennom året behandla søknader om unntak frå forbodet mot å kartleggje innanfor sensorforbodsområda, i tillegg til søknader om dispensasjon frå det generelle forbodet mot sensorbruk frå lufta.

NSM deltek på fleire øvingar kvart år. I tillegg til å fremje det viktige førebyggjande tryggingssarbeidet er øvingane gode arenaer for kompetanseutvikling og relasjonsbygging.

NSM er Noregs representant i internasjonale forum for førebyggjande tryggingssarbeid, inkludert NATO. NSM deltek òg i bi- og multilateralt samarbeid på fagområdet og har i 2023 representert Noreg i NATOs tryggingsskomité og i grupper under Digital Policy Committee. Av det sistnemnde følgjer det at NSM i perioden har delteke i ei rekkje komitear og panel i NATO. Gjennom desse strukturane sørgjer vi for å ivareta Noregs interesser på tryggingssområdet gjennom policyutvikling og interoperabilitet.

Utfordringar og risiko

NSM har i perioden opplevd stor etterspurnad frå forsvarssektoren som har generert eit høgt aktivitetsnivå. Kontinuerleg prioritering og avstemming opp mot behova til forsvarssektoren blir ein viktig del av oppdragsplanlegginga framover.

¹⁵ Luftborne sensorsystem er eit samleomgrep for utstyr som kan innhente informasjon om bakken frå lufta. Det mest openberre er dronar, fly og helikopter med foto- eller filmkamera, men òg avansert utstyr, slik som IR-sensor, laserskannar eller radar, er òg omfatta

Styring og kontroll i verksemda

Status og tiltak innanfor styring og kontroll

Internrevisjonen i NSM har i 2023 identifisert tre tilfelle av uakseptabel risiko som NSM ikkje har handtert godt nok.

Internrevisjonane har mellom anna vurdert modenskapen på styring og kontroll i verksemda ved bruk av modenskapsmodellen i forsvarssektoren. Samla sett blir modenskapsnivået på styring og kontroll vurdert til å vere fragmentert, mot formalisert i 2023, som er noko lågare enn i 2022. Ei viktig årsak til dette er at NSM har pådrege seg auka faste driftsutgifter utan framtidig budsjettdekning, med risiko for meirforbruk i 2023 og 2024, og dermed brot på løyvingreglementet. Internrevisjonen vurderer at NSM sine avgjerder i samband med bruken av midlane gir uakseptabel risiko.

NSM har sett i verk tiltak knytte til styring og kontroll for å sikre framtidig måloppnåing og etterleving av regelverk. Gjedrem-utvalets rapport¹⁶ og tilrådingar vil vere eit viktig grunnlag for dette arbeidet. Eit langsiktig tiltak er å utvikle ein økonomimodell som fangar relevant styringsinformasjon.

Oppfølging av tillitsreforma

NSM har gjennom 2023 identifisert forhold i eiga verksemd innanfor styring og forvaltning som på kort sikt krev tiltak som ved første augekast kan ha motsett verknad med tanke på tillitsreforma. Intensjonen bak reforma er likevel ivareteken sidan det er snakk om nødvendige tiltak i NSM på kort sikt for å gjenreise tilliten til organisasjonen på noko lengre sikt. For å oppnå det sistnemnde er det i 2023 sett i verk intensivt styring og oppfølging i verksemda. Måten dei overordna departementa følgjer opp verksemda på, speglar òg dette.

Saker frå Riksrevisjonen og EOS-utvalet

Oppfølging av revisjonsmerknader frå Riksrevisjonen
NSM fekk ingen merknader i revisjonsmeldinga frå Riksrevisjonen for 2022. Det er likevel klart at Riksrevisjonen vil gå ut med oppdatert informasjon knytt til det sistnemnde, inkludert eit atterhald til meldinga om informasjonsplikt.

Meldinga for 2023 blir truleg klar våren 2024, og det er etablert eit godt samarbeid med Riksrevisjonen i samband med dette.

Kontroll av NSM frå EOS-utvalet

EOS-utvalet har i 2023 gjennomført tre stadlege inspeksjonar av NSM. Inspeksjonane har fokusert på høvesvis tekniske kapasitetar i NSM, aktiviteten i NCSC og NSM si behandling av saker om tryggleiksklarering. I tillegg har utvalet inspisert samarbeidet mellom E-tenesta, NSM, Kripos og PST innanfor ramma av FCKS.

EOS-utvalet legg fram årsmeldinga for 2023 den 20. mars 2024. Det går fram av årsmeldinga at utvalet i 2023 har kritisert NSM på grunn av lang saksbehandlingstid i seks saker om tryggleiksklarering. I éi av sakene fekk NSM òg kritikk for ikkje å ha opplyst saka så godt som mogleg. Utvalet peiker dessutan på at saksbehandlingstida for klagesaker generelt er uakseptabelt lang, og at effekten av tiltaka som er sette i verk, så langt verkar å vere beskjeden. Utvalet har i januar 2024 orientert JD om sakene som har fått kritikk, og om den uakseptabelt lange saksbehandlingstida i klareringssaker.

NSM har konkrete resultatkrav på saksbehandlingstid og har sett i verk ekstraordinære tiltak i 2023 for å få ned restansar. Sjå elles omtale av mål 5 i denne rapporten.

Andre forhold

Militært tilsette i NSM

NSM jobbar aktivt for å auke prosentdelen yrkesmilitære og inngår i eit samarbeid med forsvarssektoren om arbeidsgivarprofilering. NSM har ein militært tilsett som held i rekrutteringsarbeid for militært tilsette og har kontakt med Forsvaret. I 2023 blei det utlyst åtte militære stillingar, og fire av dei enda med tilsetjing. Ved slutten av året hadde NSM 14 militært tilsette. Det er ein auke på til saman tre personar frå 2022.

Når det gjeld tilsette i NSM med bakgrunn frå militær sektor, er talet vesentleg høgare fordi ein stor del av dei sivilt tilsette i verksemda har kompetansebakgrunn frå forsvarssektoren. Denne kompetansen blir ikkje spegla av i måltalet ovanfor.

Fellesføringar og andre krav frå regjeringa

Lærlingar

NSM har i 2023 hatt to lærlingar i IKT-servicefaget gjennom OK Stat. NSM ønskjer å halde fram med å bruke lærlingar, både fordi det er samfunnsøkonomisk nyttig, og fordi det er ein god rekrutteringsarena for ettertrakta kompetanse. Utover dette har ikkje NSM hatt studentar i praksis som del av studieløpet deira.

Konsulentbruk

NSM har i 2023 hatt behov for å bruke konsulentar. Omfanget har samanheng med konkrete utviklingsoppdrag i tildelingsbrevet og tiltak for mellombels å dekkje opp daglege driftsoppgåver i verksemda som ein konsekvens av turnover og leietid på kompetanse. For varige oppgåver prioriterer NSM intern kompetanseheving og tilsetjing av eigne medarbeidarar framfor bruk av innleigde konsulentar. Konsulentbruken i NSM er i 2023 redusert med rett i overkant av 8 millionar kroner, eller 14 %, samanlikna med 2022 – jf. note 3 i årsrekneskapen.

Desentralisert arbeid

NSM fekk i 2023 ansvar for fleire lokasjonar og arbeidsplassar. Det blir lagt til rette for at dei nye lokasjonane kan fungere godt som ein integrert del av verksemda til NSM. NSM har òg lagt til rette for desentralisert arbeid for medarbeidarar som kan løyse oppgåver utanfor kontorstaden.

¹⁶ Eit utval som blei nedsett av regjeringa 15. desember under leiing av tidlegare sentralbanksjef Svein Gjedrem

Vurdering av framtidsutsikter

Dei viktigaste trendane med betydning for nasjonal tryggleik er framtidig konfliktutvikling, teknologiutvikling og følgjene av klimaendringane.

NSM har ved fleire høve understreka at det blir stadig meir krevjande å ivareta den nasjonale tryggleiken. Noreg, og store delar av verda elles, er i ein skjerpaa tryggingpolitisk situasjon. Fram mot 2030 vil samfunnsutviklinga og dei tryggingpolitiske utfordringane vere prega av høg kompleksitet og stor usikkerheit. Samanfallet av fleire ting, som krigen i Ukraina, vidareføringa av Kinas offensive utanrikspolitikk, krig og uro i Midtausten og klimaendringane, forsterkar dei negative konsekvensane og kan skape uønskta langtidseffektar. Dette har òg konsekvensar for norske næringsområde og Noregs tryggingssinteresser.

Cyberoperasjonar mot nasjonale tryggingssinteresser og norske verdiar skjer kontinuerleg. Cyberangrep mot styringssystem er noko av det befolkninga er mest bekymra for når det gjeld større hendingar og kriser.¹⁸ Oppdagingssevna i cyberdomenet og den digitale motstandskrafta må styrkjast kraftig.

Det er ei auka erkjenning av at Forsvaret si evne og NATO-styrkane sin innsats i Noreg er avhengig av at den sivile sektoren er robust og har god situasjonsforståing. Både SFR (2023), Totalberedskapskommisjonen (2023) og Forsvarskommisjonen (2023) framhevar kor viktig totalforsvaret er for den nasjonale tryggleiken. Totalforsvarsevna må styrkjast gjennom eit tettare tryggingss- og beredskapssamarbeid på tvers av sektorar:

- Krigen i Ukraina har vist at det å halde oppe grunnleggjande nasjonale funksjonar og infrastrukturen dei kviler på, er avgjerande for motstandsevna i samfunnet. Forsvarssektoren er til dømes avhengig av sikker infrastruktur innanfor transport og sikker leveranse av straum, olje og gass. I tillegg må satellittbaserte tenester og elektronisk

kommunikasjon vere robust nok gjennom heile krisespennet.

- Verdikjedene for dei nasjonale tryggingssinteressene er blitt lengre og meir komplekse. Det har medført at grenselinjene mellom det sivile og det militære er blitt mindre tydelege. Utviklinga med stadig sterkare gjensidige avhengigheiter mellom Forsvaret, sivile sektorar og næringslivet vil halde fram i åra som kjem.
- Noregs rolle for å ivareta alliert mottak vil bli viktigare etter at Sverige og Finland blei med i NATO. For at sivil sektor skal vere robust nok og samtidig skal kunne gi støtte til militære operasjonar, er det ein føresetnad at sivil sektor har same situasjonsforståing av trussel- og risikobiletet. Eit samansett trusselbiletet der ein kompetent og ressurssterk trusselaktør vel tid, stad og kombinasjonar av metodar, stiller større krav til ei heilskapleg tilnærming og sikker samordning på tvers av domene og sektorar.

Det vil i framtida vere auka behov for graderte system og tenester som tryggleiksgodkjenning, tryggleiksrådgeving og kontroll. Auka fokus på grunnleggjande nasjonale funksjonar og sivil sektors betydning for nasjonal tryggleik fordrar at det blir utvikla konsept og planverk for korleis sivil støtte til militære operasjonar kan gjennomførast på ein sikker måte. Utviklinga inneber at fleire verksemdar blir underlagde tryggingsslova. Samtidig vil tettare tryggingss- og beredskapssamarbeid på tvers av sektorar fordre meir samhandling og deling av gradert informasjon. Det vil krevje større utrulling av graderte system hos aktørar i Totalforsvaret.

I tillegg stiller kommande EU-regelverk større krav til korleis norske styresmakter skal strukturere, rapportere og formidle tryggleiksinformasjon på tvers av sektorar og opp mot EU.

Den raske teknologiutviklinga tvingar fram eit behov for å investere i kompetanse. Det er behov

for å styrkje evna til innovasjon og evna til å utvikle tryggleiksløysingar innanfor teknologiar som påverkar nasjonal tryggleik. Til dømes må dagens kryptoalgoritmar bytast ut for å vere sikre mot kvantedatamaskiner. I tillegg må samfunnet vernast mot uønskt bruk av kunstig intelligens (KI) og utnytting av sårbarheiter i den samanhengen. KI og deepfakes¹⁹ kan leggje til rette for meir effektive cyberoperasjonar i samband med spionasje og sabotasje. I tillegg kan KI brukast i påverkingsoperasjonar som er retta mot demokratiske prosessar. Utfordringar i samheng med framveksande teknologiar fordrar at tryggleiken blir ivareteken gjennom både teknologisk utvikling, materiellinnkjøp, operativ drift og trygge leverandørkjeder.

Klimaendringar og fokus på «det grønne skiftet» vil påverke den nasjonale tryggleiken. Teknologiutviklinga spelar ei avgjerande rolle. Samtidig er teknologi avhengig av sjeldne jordartar. Både teknologi og naturressursar er maktfaktorar som statane som kontrollerer dei, kan utnytte. Det er intens konkurranse om å få kontroll over desse verdiane, for det gir eit forsprang innanfor framtidas energi og teknologi mellom anna gjennom industri-, handels- og innovasjonspolitikk. Noreg er ein stor energiproducent og -leverandør og vil sjølv sagt bli påverka av ei framtidig energiomstilling.

NSM blei oppretta som etat i 2003. Vi har no ein heilt ny tryggingpolitisk situasjon med krig i Europa, og behovet for tenestene, kapasitetane og kapabilitetane våre er aukande. Gitt dagens situasjon og framtidsbilete ser NSM at det vil vere stor risiko knytt til nasjonal tryggleik som må vurderast og handterast av samfunnet samla sett med forsterka middel.

Samtidig står organisasjonen vår i ein krevjande situasjon som følgje av ei rekkje avgjerder som er tekne dei siste to åra. Vi har forvaltningsutfordringar som vil krevje ein gjennomgang av samfunnsopdraget vårt og måten vi leverer tenester på. I 2024 vil vi vere svært merksame på korleis vi skal innrette

verksemda og bruke den verdifulle kompetansen som medarbeidarane våre har opparbeidd gjennom mange år. Dette viktige arbeidet må gjennomførast i eit tett samarbeid med dei tilsette, styrande departement og samarbeidspartnarane våre.

17 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap – Befolkingsundersøkelse om norske husholdningers bevissthet og atferd knyttet til egenberedskap 2022

18 Deepfakes er ein måte å bruke kunstig intelligens på for å endre og/eller manipulere video- og lydmateriale.

DEL 6

Årsrekneskap

Formål

NSM er ei tverrsektoriell fag- og tilsynsstyresmakt innanfor førebyggjande trygging i Noreg.

Direktoratet er nasjonal varslings- og koordineringsinstans for alvorlege dataangrep og andre hendingar innanfor IKT-tryggleik. Det administrative ansvaret for direktoratet blei flytta frå Forsvarsdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet i 2019. Direktoratet er etter dette administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Det rapporterer med fagleg ansvarslinje til Forsvarsdepartementet for militær sektor og til Justis- og beredskapsdepartementet for oppgåveløysing i sivil sektor. NSM har base på Kolsås i Bærum kommune og har i tillegg kontor i Sandvika og på Fornebu.

NSM er eit ordinært statleg forvaltningsorgan som fører rekneskap basert på kontantprinsippet, slik det går fram av prinsippnoten til årsrekneskapen. Årsrekneskapen utgjer del VI i årsrapporten frå direktoratet.

Stadfesting

Årsrekneskapen er lagd fram i samsvar med føresegnene om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 frå Finansdepartementet og krav i økonomiinstruks for forsvarssektoren. Eg meiner at rekneskapen gir eit dekkjande bilete av disponible løyvingar, rekneskapsførte utgifter, inntekter, egedelar og gjeld til direktoratet.

Vurderingar av vesentlege forhold

NSM hadde i 2023 samla disponible løyvingar på utgiftssida 832 890 000 kroner, jf. oppstilling av løyvingsrapporteringa 31.12.2023. Utgiftene ligg på kapittel 457 post 01/21/45 og kapittel 1760 post 01/45.

Driftsutgiftene på kapittel 457 viser meirutgifter på 1 342 369 kroner. Etter justering for meirinntekter på inntektskapittel 3457 post 01 har direktoratet ei samla mindreutgift på 982 250 kroner som er søkt overført på kapittel 457 post 01 til 2024 i samsvar med utrekning i note B.

NSM fekk i supplerande tildelingsbrev nr. 6 datert 21. desember ei løyving på 200 000 000 kroner over kapittel 457, post 21. Formålet med løyvinga var å løyse inn lån til eigedomsselskapet Norwegian Property ASA i samband med samlokaliseringssprosjektet på Fornebu. Den ubrukte løyvinga er søkt overført til 2024 i samsvar med note B og skal berre dekkje uteståande fakturaer som er forplikta i samlokaliseringssprosjektet på Fornebu, men som ikkje var forfalne innan utgangen av året.

NSM har samla disponible løyvingar til investeringar på kapittel 457, post 45 på 49 522 000 kroner, jf. løyvingsrapporteringa og note A. Investeringsutgifter på kapittel 457 viser mindreutgifter på 13 556 875 kroner. Ubrukte midlar på kapittel 457, post 45 er søkt overførte til 2024 i samsvar med note B.

Artskontorrapporteringa viser at utbetalingar til lønn og sosiale utgifter i sum utgjorde 396 437 663 kroner, mot 327 289 874 kroner i 2022. Auken i lønnsutgifter totalt frå 2022 til 2023 skriv seg hovudsakleg frå ei oppbemanning i direktoratet. Lønnsveksten var òg vesentleg høgare i 2023 enn i 2022. For ytterlegare detaljar knytte til utbetalingar til lønn 2023 viser vi til note 2.

Utbetalingar i 2023 knytte til drift og større investeringar utgjer totalt 336 999 452 kroner. Det går fram av note 3 og note 5 korleis beløpet fordeler seg på høvesvis driftsutbetalingar og utbetalingar til større investeringar.

Inntekter i 2023 utgjer 48 662 619 kroner, mot 18 351 788 kroner i 2022. Inntektene i 2023 baserer seg på kurs- og konferanseinntekter, medlemsavgift frå VDI-medlemmer og brukarbetaling på tenester som blir leverte frå NSM. Forsvarsmateriell (FMA) blei i 2023 fakturert for 11 150 000 kroner for rådgiving i samband med MAST-prosjektet. Dette er ein avtale som blir vidareført fram til 31.12.2024. Eit anna vesentleg bidrag til meirinntekter i 2023 var igangsetjinga av prosjektet P2950 med den påfølgjande etableringa av ein samhandlingsavtale med Cyberforsvaret. Inntekta på 13 400 000 kroner «speglar» det ekstraordinære ressurspådraget NSM har bidrege med inn i arbeidet.

Mellomvære med statskassen utgjorde 33 105 667 kroner per 31.12.2023. Oppstillinga i artskontorrapporteringa viser egedelar og gjeld som inngår i mellomværet. I tillegg til det rapporterte mellomværet har direktoratet kundefordringar på 5 092 988 kroner, leverandørgjeld på 15 578 666 kroner og anna kortsiktig gjeld på 5 834 461 kroner. Kundefordringar er utgåande faktura som er send ut i 2023, men som ikkje var betalt ved utgangen av året og derfor ikkje kjem fram som inntekt i årsrekneskapen. Leverandørgjeld og anna kortsiktig gjeld er forpliktingar NSM har inngått, men som ikkje var forfalne per 31.12.2023. Sjå elles opplysningar om avrekning med statskassen i note 8.

Tilleggsopplysningar

Riksrevisjonen er ekstern revisor og stadfestar årsrekneskapen for NSM. Årsrekneskapen for 2023 er ikkje ferdig revidert per dags dato, men revisjonsmeldinga vil truleg vere klar i andre kvartal 2024. Revisjonsmeldinga vil bli publisert på nettsidene til direktoratet utan ugrunna opphald når ho er klar.

Kolsås, 18. april 2024

Lars Christian Aamodt
Direktør
Nasjonalt tryggingorgan

Prinsippnote til årsrekneskapen

Årsrekneskapen for statlege verksemder er utarbeidd og levert etter nærmare retningslinjer som er fastsette i føresegnene om økonomistyring i staten. Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med krav i punkt 3.4.1 i føresegnene, nærmare reglar i rundskriv R-115 frå Finansdepartementet av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav som eige departement har fastsett.

Oppstillinga av løyvingsrapporteringa omfattar ein øvre del med løyvingsrapporteringa og ein nedre del som viser behaldninga verksemda står oppført med i kapitalrekneskapen. Oppstillinga av artskontorrapporteringa har ein øvre del som viser kva som er rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemder, og ein nedre del som viser grupper av kontoar som inngår i mellomvære med statskassen.

Oppstillinga av løyvingsrapporteringa og artskontorrapporteringa er utarbeidd med utgangspunkt i punkt 3.4.2 i føresegnene, dei grunnleggjande prinsippa for årsrekneskapen:

1. Rekneskapen følgjer kalenderåret.
2. Rekneskapen inneheld alle rapporterte utgifter og inntekter for rekneskapsåret.
3. Rekneskapen er utarbeidd i tråd med kontantprinsippet.
4. Utgifter og inntekter er førte i rekneskapen med bruttobeløp.

Oppstillinga av løyvings- og artskontorrapporteringa er utarbeidd etter dei same prinsippa, men gruppert etter ulike kontoplanar. Prinsippa samsvarer med punkt 3.5 i føresegnene om korleis verksemdene skal rapportere til statsrekneskapen. Sumlinja «Netto rapportert til løyvingsrekneskapen» er lik i begge oppstillingane.

Verksemda inngår i den statlege konsernkontoordninga i Noregs Bank i samsvar med krava i punkt 3.7.1 i føresegnene. Bruttobudsjetterte verksemder blir ikkje tilførte likviditet gjennom året, men har rett til å trekkje på konsernkontoen sin. Saldoen på oppgjerskontoane for inn- og utbetalingar i Noregs Bank blir nullstilt ved overgangen til eit nytt år.

Løyvingsrapporteringa

Oppstillinga av løyvingsrapporteringa omfattar ein øvre del med løyvingsrapporteringa og ein nedre del som viser behaldninga som verksemda står oppført med i kapitalrekneskapen. Løyvingsrapporteringa viser rekneskapstal som verksemda har rapportert til statsrekneskapen. Rekneskapen er stilt opp etter dei kapitla og postane i løyvingsrekneskapen som verksemda har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samla tildeling» viser kva verksemda har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for kvar statskonto (kapittel/post). Oppstillinga viser i tillegg alle finansielle eigedelar og plikter som verksemda står oppført med i kapitalrekneskapen til staten. Mottekne fullmakter til å belaste kapittel og post hos andre verksemder (belastingsfullmakter) går fram av oppstillinga av løyvingsrapporteringa. Utgifter som er knytte til mottekne belastingsfullmakter, er bokførte og rapporterte til statsrekneskapen på respektive kapittel og post.

Artskontorrapporteringa

Oppstillinga av artskontorrapporteringa har ein øvre del som viser kva som er rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemder, og ein nedre del som viser eigedelar og gjeld som inngår i mellomvære med statskassen. Artskontorrapporteringa viser rekneskapstala som verksemda har rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemder. Verksemda har ein trekkrett på konsernkonto i Noregs Bank. Tildelinga er ikkje inntektsført og kjem derfor ikkje fram som inntekt i oppstillinga.

Rekneskapstal i løyvings- og artskontorrapporteringa med notar viser rekneskapstal som er rapporterte til statsrekneskapen. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringa «Oversikt over mellomvære med statskassen». Samanhengen mellom avrekning med statskassen og mellomvære med statskassen kjem fram i kolonnen «Spesifisering av bokført

avrekning med statskassen» i note 8. Den nemnde noten viser forskjellen mellom beløp som verksemda har bokført på eigedel- og gjeldskontoar i kontospesifikasjonen for verksemda, inkludert saldo på kunde- og leverandørreskontro. I tillegg ser ein beløp som verksemda har rapportert som fordringar og gjeld til statsrekneskapen, og som inngår i mellomvære med statskassen.

Verksemda har innretta bokføringa i tråd med krava i føresegnene om økonomistyring i staten. Det inneber at alle opplysningar om transaksjonar og andre rekneskapsdisposisjonar som er nødvendige for å utarbeide pliktig rekneskapsrapportering, jf. punkt 4.4.3 i føresegnene, er bokførte. Føresegnene krev mellom anna utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Det inneber at sals- og kjøpstransaksjonar blir bokførte i kontospesifikasjonen på eit tidlegare tidspunkt enn dei blir rapporterte til statsrekneskapen. Kundefordringar og leverandørgjeld går følgjeleg fram av kontospesifikasjonen i note 8.

Oppstilling av løyvingsrapporteringa 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling**	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift
0457	Nasjonal Sikkerhetsmyndighet	01	Driftsutgifter	a,b	473 597 000	474 939 369	-1 342 369
0457	Nasjonal Sikkerhetsmyndighet	21	Spesielle driftsutgifter	a,b	200 000 000	147 253 208	52 746 793
0457	Nasjonal Sikkerhetsmyndighet	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	a,b	49 522 000	35 965 125	13 556 875
1760	Forsvarsdepartementet	01	FoU (Forsvarsdepartementet Driftsutgifter)	b	43 937 000	23 598 000	20 339 000
1760	Forsvarsdepartementet	45	FoU (Forsvarsdepartementet Større utstys	b	65 834 000	55 261 789	10 572 211
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		0	43 263 951	
Sum utgiftsført					832 890 000	780 281 441	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3457	Nasjonal Sikkerhetsmyndighet	01	Driftsinntekter		46 338 000	48 662 619	2 324 619
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		0	615 163	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Motkonto AGA		0	50 952 033	
Sum inntektsført					46 338 000	100 229 816	
<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						680 051 626	
Kapitalkontoer							
60086201	Norges Bank KK/innbetalinger					105 586 522	
60086202	Norges Bank KK/utbetalinger					-775 532 169	
717051	Endring i mellomværende med statskassen					-10 105 978	
Sum rapportert						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2023	2022	Endring
xxxxxx	[Aksjer]	0	0	0
717051	Mellomværende med statskassen	-33 105 667	-22 999 689	-10 105 978

Tabell 5: Løyvingsrapportering for 2023

NOTE **A** Forklaring av samla tildeling, utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
045701	0	473 597 000	473 597 000
045721	0	200 000 000	200 000 000
045745	22 611 000	26 911 000	49 522 000
345701	0	46 338 000	46 338 000

Tabell 6: Note A, oversikt over samla tildeling 2023

NOTE **B** Forklaring til brukte fullmakter og berekning av mogleg overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-) / mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift (-) / mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter (-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
045701 /345701		- 1 342 369		-1 342 369	2 324 619			982 250	23 679 850	982 250
045721	«kan overføres»	52 746 793		52 746 793				52 746 793		52 746 793
045745	«kan overføres»	13 556 875		13 556 875				13 556 875	[Sum årets og fjorårets tildeling]	13 556 875

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Tabell 7: Note B, forklaring til brukte fullmakter og berekning av mogleg overførbart beløp

Mottekne belastningsfullmakter

NSM har i 2023 fått fleire ulike belastningsfullmakter frå Forsvarsdepartementet. På kapittel/post 1760/01 fekk verksemda ei belastningsfullmakt knytt til tryggleiksgodkjenning av informasjonssystem på 5 119 000 kroner. Belastningsfullmakta til det nemnde arbeidet er heilt og fullt gått med i 2023. Vidare fekk NSM ei total belastningsfullmakt på kapittel/post 1760/01 og 1760/45 for FoU og FoU-relaterte prosjekt på 29 577 000 kroner for 2023. Rekneskapan viser eit totalt meirforbruk på nemnde kapittel og postar på 128 000 kroner. Belastningsfullmakta for utgifter som er knytte til P2950, er 18 950 000 kroner for kapittel/post 1760/01 og tilsvarende 30 035 000 kroner for kapittel/post 1760/45. Den nemnde belastningsfullmakta viser eit større mindreforbruk for gjennomføringsåret 2023. Dette skriv seg frå ein forseinka tilgang til ei plattform der den

siste delleveransen skulle realiserast. Som ei følge av dette stansa prosjektet finansiering av personalressursar frå april 2023. Dette blei gjort for å sikre midlar til realiseringa på eit seinare tidspunkt. Den nemnde forseinkinga har skapt usikkerheit med tanke på kva ytterlegare materiell som har vore nødvendig for ei realisering. Attverande innkjøp blei derfor utsette mens ein venta på avklaringar og tilgang. Den ubrukte løyvinga på kapittel/post 1760/01 og 1760/45 er på 28 531 000 kroner til saman, og heile beløpet er søkt overført til 2024. Det er forventa at prosjektet blir ferdig i første kvartal 2024.

Den siste belastningsfullmakta verksemda har fått frå Forsvarsdepartementet i 2023, er 26 090 000 kroner på kapittel/post 1760/45 til etablering av eit høgteknologisk kryptolaboratorium. Senter for anvend kryptologi blei etablert 11.oktober 2023. Sidan det står att å realisere planlagde utlegg knytte

til etableringa av senteret, er heile den ubrukte løyvinga på 2 508 000 kroner søkt overført til 2024. Fullmakt til å overskride driftsløyvingar mot tilsvarende meirinntekter

NSM har fullmakt til å overskride driftsløyvingar mot tilsvarende meirinntekter.

Mogleg overførbart beløp

Den ubrukte løyvinga på kapittel/post 0457/21 er på 52 746 793 kroner. Fordi tildelinga har stikkordet «kan overførast», blir 52 746 793 kroner rekna som mogleg overførbart beløp til neste budsjettår.

Den ubrukte løyvinga på kapittel/post 0457/45 er på 13 556 875 kroner. Fordi tildelinga har stikkordet «kan overførast», blir 13 556 875 kroner rekna som mogleg overført beløp til neste budsjettår.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2023

	Note	2023	2022
<i>Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	48 662 619	18 351 788
Andre innbetalinger	1	0	0
Sum innbetalinger fra drift		48 662 619	18 351 788
<i>Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Utbetalinger til lønn	2	396 437 663	327 289 874
Andre utbetalinger til drift	3	277 596 083	258 704 870
Sum utbetalinger til drift		674 033 746	585 994 743
Netto rapporterte driftsutgifter		625 371 127	567 642 955
<i>Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Innbetaling av finansinntekter	4	-8 562	-717
Sum investerings- og finansinntekter		-8 562	-717
<i>Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Utbetaling til investeringer	5	59 403 369	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5, 8 del B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	3 571 813	3 539
Sum investerings- og finansutgifter		62 975 182	3 539
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		62 983 744	4 255
<i>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten*</i>			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
<i>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*</i>			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

*Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler***

Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	615 163	422 701
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	50 952 033	40 349 985
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	43 263 951	50 900 304
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-8 303 246	10 127 618
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	680 051 626	577 774 828

*Oversikt over mellomvære med statskassen****

Eiendeler og gjeld	2023	2022
Fordringer på ansatte	54 500	390 746
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-16 346 273	-14 165 181
Skyldige offentlige avgifter	-3 125 091	-1 253 405
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse****	-13 196 840	-7 994 816
Mottatte forskuddsbetalinger	-509 545	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	20 853	22 968
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	-3 271	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-33 105 667

Tabell 8: Oppstilling av artskontorapporteringa for 2023

NOTE 1 | Innbetalinger fra drift

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Konferanseinntekter	5 346 626	0
Brukerbetaling	4 791 802	2 923 995
Viderefakturering, reise	384 199	7 850 126
Viderefakturering, lønn	813 108	839 752
Diverse inntekter	37 326 884	6 737 915
Sum salgs- og leieinnbetalinger	48 662 619	18 351 788
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	48 662 619	18 351 788

Tabell 9: Note 1 Innbetalinger fra drift

NOTE 2 | Utbetalinger til lønn

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	323 428 182	271 843 911
Arbeidsgiveravgift	50 952 033	40 349 985
Pensjonsutgifter*	35 207 422	22 540 055
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-17 015 268	-11 912 955
Andre ytelser	3 865 295	4 468 878
Sum utbetalinger til lønn	396 437 663	327 289 874

Tabell 10: Note 2 Utbetalinger til lønn

NOTE 3 | Andre utbetalinger til drift

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	13 695 016	17 557 842
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	150 823 102	15 494 101
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	87 828	70 855
Mindre utstyrsanskaffelser	5 226 018	87 299 544
Leie av maskiner, inventar og lignende	27 666 058	41 321 459
Kjøp av konsulenttenester	49 669 524	57 670 217
Kjøp av andre fremmede tenester	7 899 368	13 367 337
Reiser og diett	8 172 896	8 619 156
Øvrige driftsutgifter	14 356 173	17 304 358
Sum andre utbetalinger til drift	277 596 083	258 704 870

Tabell 11: Note 3 Andre utbetalinger til drift

NOTE 4 | Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Inntekter fra eiendeler i selskap m.m	0	0
Salgssum ved realisasjon av verdipapirer	0	0
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	-8 562	-717
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-8 562	-717
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	3 570 680	3 539
Valutatap	1 134	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	3 571 813	3 539

Tabell 12: Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

Auka rentekostnader er betalte renter på NPRO-lånet.

NOTE 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	12 805 755	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	557 995	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	46 039 618	0
Sum utbetaling til investeringer	59 403 369	0
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Tabell 13: Note 5 Utbetaling til investeringar og kjøp av aksjar

Auken i investeringar er i hovudsak innfriinga av NPRO-lånet.

NOTE 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2023	31.12.2022
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	615 163	422 701
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	615 163	422 701

Tabell 14: Note 6 Utbetaling til investeringar og kjøp av aksjar

NOTE 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A: Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2023	31.12.2023	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
<i>Omløpsmidler</i>			
Kundefordringer	5 092 988	0	5 092 988
Andre fordringer	54 500	54 500	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	5 147 488	54 500	5 092 988
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	-15 578 666	0	-15 578 666
Skyldig skattetrekk	-16 346 273	-16 346 273	0
Skyldige offentlige avgifter	-3 131 721	-3 125 091	-6 630
Annen kortsiktig gjeld	-5 834 461	-13 688 803	7 854 342
Sum	-40 891 121	-33 160 167	-7 730 954
Sum	-35 743 633	-33 105 667	-2 637 966

Tabell 15: Note 8 Samanheng mellom avrekna med statskassen og mellomvære med statskassen

*Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Postboks 814,
1306 Sandvika
Tlf. 67 86 40 00

postmottak@nsm.no
www.nsm.no